

ASIA

Luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n ja 89 §:n mukainen lupa poiketa lepakoiden rauhoitussäännöksistä rengastusta varten

HAKIJA

Luonnontieteellinen keskusmuseo, [REDACTED]

VIREILLETULO

20.5.2024

HAKEMUS

Luonnontieteellinen keskusmuseo anoo lupaa pyydystä luonnonsuojelulain 70 §:n 1 kohdan kiellosta poiketen sen piiriin kuuluvia lepakoita rengastusta varten Pohjois-Savon elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella. Lupaa haetaan seuraaville henkilöille: [REDACTED]

Lepakoita voidaan pyydystä suoraan päiväpiiloistaan tai niiden saalistusalueilla verkoilla tai harppupydyksellä. Lennossa olevia lepakoita aiotaan myös tarkkailla kameroin. Luvan tarve liittyy lajien esiintymistä selvittäviin hankkeisiin. Merkinnässä noudatetaan lepakoiden pyydystystä ja merkintää koskevia ohjeita, jotka Ympäristöministeriö pyysi museota laatimaan EUROBATS-sopimuksen Resoluution 4.9 mukaisesti. Ympäristöministeriö on toimitannut nämä ohjeet kaikkiin silloisiin alueellisiin ympäristökeskuksiin. Ohjeistus on uudistettu 2022 ja toimitettu kaikkiin ELY-keskuksiin.

Pohjois-Savon osalta tutkimuksen tavoitteena on selvittää viiksisiipan ja isoviiksisiipan suhteellista yleisyyttä seuraavissa Pohjois-Savon kunnissa sijaitsevilla rengastuspaikoissa: Vesanto, Rautalampi, Tervo, Suonenjoki.

Lepakot pyydystetään lepakkoverkoilla. Lepakoista määritetään ikä, sukupuoli, paino, siivenpituus ja muita esille tulevia piirteitä. Hampaistosta olennainen osa pyritään valokuvaamaan. Lepakon vapautus pyritään videoimaan Pulsar Helion XP50 2 henkilökohtaisella lämpökameralla (50Hz, rms=25mK). Ennen verkkoon osumista kuultavat lähestymisäänet, vapautusäänet ja ensimmäiset äänipulssit äänitetään Pettersonin (M500, U384, U250) ja audiomothin lepakkodetektoreilla (maksimiäänitaajuus = 250kHz, 194kHz, 125kHz).

Tutkimuksen tavoitteena on saada viiksisiipoille uutta ja systemaattista referenssiaineistoa levinneisyyden lisäksi. Hakijalla on laaja kokemus äänidetektorien käytöstä, ja kehitteillä on sumean logiikan analyysimenetelmiä äänten tunnistamiseen.

4.6.2024

Suomen kolmesta yleisestä siippalajista vesisiipan tunnistaminen äänestä on helpointa, mutta sen ääniä tiheässä metsässä ei tunneta hyvin, ja ne voivatkin muistuttaa viiksisiipponen kaikuluotausääniä, jotka saattavat alkaa hyvin korkeilla yli 125kHz taajuuksilla. Vapaasti lentävien lepakoiden lentoäänistä ennen pyydystämistä ei ole juurikaan varmaa tietoa. Lisäksi seurataan lepakon liikkeitä ennen pyydystämistä ja ennen kaikkea ympäristöä, johon lepakko lentää (polku, metsä, korkeus). Suomi on ainutlaatuinen paikka Euroopassa tämänkaltaiseen äänitutkimukseen, sillä yleiset siippalajit rajoittuvat yleensä helposti tunnettavaan vesisiippaan ja ongelmalliseen pariin viiksisiippa/isoviiksisiippa. Euroopassa siippoja on samoissa ympäristöissä useita lajeja ja ne saattavat aiheuttaa sekaannuksia äänten identifioimisessa.

Museon käsityksen mukaan tutkimukset eivät hankesuunnitelmien mukaisesti toteutettuina vaaranna lepakoiden suotuisaa suojelun tasoa, eikä käytössä ole muuta tyydyttävää ratkaisua vastaavan tiedon saamiseksi.

Rengastuksessa käytetään ainoastaan museon tuottamia merkkejä. Pyydystetyt lepakot päästetään vapaiksi välittömästi merkinnän jälkeen. Rengastuksista raportoidaan Luonnontieteellisen keskusmuseon Rengastustoimistoon.

Lupaa anotaan ajalle 3.6.2024–31.12.2024.

Lepakoiden pyydystys ja merkintä halutaan aloittaa heti päätöksen tultua mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

POHJOIS-SAVON ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU JA PERUSTELUT

Pohjois-Savon ELY-keskus myöntää Luonnontieteelliselle keskusmuseolle luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n ja 89 §:n nojalla luvan luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittujen lepakoiden pyydystämiseen ja rengastukseen hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

1. Lupa koskee hakemuksen mukaista rengastamista seuraavissa Pohjois-Savon kunnissa sijaitsevilla rengastuspaikoissa: Vesanto, Rautalampi, Tervo, Suonenjoki.
2. Lupa ei oikeuta elävien lepakkoyksilöiden vahingoittamiseen. Toiminta on keskeytettävä välittömästi, jos se aiheuttaa haittaa tai vaaraa yksilöiden turvallisuudelle tai lepakkoahdistukselle. Lepakoille ei saa aiheuttaa tarpeetonta vahinkoa eikä menehtymisvaaraa. Horrostavia lepakkoita ei saa pyydystää. Pyydystetyt yksilöt tulee vapauttaa välittömästi käsittelyn jälkeen pyydystyspaikalle.
3. Lupa käytettäessä on noudatettava luonnontieteellisen keskusmuseon ohjeita (Ohjeistus lepakoiden kiinniottamiseen, rengastukseen ja muuhun merkintään, uudistettu versio 2022, EUROBATS-sopimus, Resoluutio 4.6).
4. Lupa saavat käyttää seuraavat henkilöt: [REDACTED]
[REDACTED]. Muista mahdollisista lupaa käyttävistä henkilöistä on ilmoitettava etukäteen Pohjois-Savon ELY-keskukselle.

4.6.2024

5. Lupa on voimassa Pohjois-Savon ELY-keskuksen toimialueella 31.12.2024 saakka.
6. Luonnonsuojelualueilla toimittaessa tulee lisäksi noudattaa niistä annettuja määräyksiä ja tarvittaessa hakea erillinen lupa ko. alueiden rauhoitusmääräyksistä poikkeamiseen.
7. Hakija vastaa tarvittavasta yhteydenpidosta maanomistajiin.
8. Hakijan tulee toimittaa raportti luvan käytöstä Pohjois-Savon ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi) 31.12.2024 mennessä. Raportissa tulee ilmetä pyydystettyjen lepakoiden lajikohtaiset yksilömäärät, pyyntipaikat ja merkinnät.
9. Luvan mukaista toimintaa harjoitettaessa lupapäätös tai sen jäljennös on pidettävä mukana (esimerkiksi mobiililaitteessa) ja näytettävä vaadittaessa.
10. Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa osittain tai kokonaan tämän luvan, mikäli hakija ei noudata luvan ehtoja tai harjoittaa toimintaa, jota tämä lupa ei kata.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Suomessa esiintyvät lepakkolajit ovat luonnonsuojelulain 69 §:n nojalla rauhoitettuja eläinlajeja ja EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteessä IV(a) tarkoitettuja eläinlajeja. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen sekä yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklin kannalta tärkeillä paikoilla on kielletty. Luonnonsuojelulain 87 §:n mukaan rauhoitettua eläin- tai kasvilajin yksilöä ei saa pitää hallussa, kuljettaa, myydä ja vaihtaa taikka tarjota myytäväksi tai vaihdettavaksi.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa 70 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Luonnonsuojelulain 78 §:ssä tarkoitettujen tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien osalta poikkeamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja että poikkeus on tarpeen luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi, erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta tai vesistöjä taikka muuta omaisuutta, kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle tai näiden eliölajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- tai uudelleenistuttamistarkoituksessa taikka näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen. Luonnonsuojelulain 89 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää poikkeuksen 87 §:ssä säädetystä

4.6.2024

kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen.

Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n mukaiset perusteet poikkeamiselle ovat olemassa.

Muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole

Hakemuksen lajien ekologian ja kaikuluotausäänien tutkiminen edellyttää hakemuksessa esitettyjä toimenpiteitä. Tutkimukset tuottavat uutta tietoa siippalajien kaikuluotausäänistä sekä elinympäristöstä ja liikkumisesta. Rengastuksen yhteydessä lepakoista määritetään lajin lisäksi ikä, sukupuoli, paino, siiven pituus ja muita esille tulevia piirteitä, joita voidaan tarkastella vain pyydystämällä lajien yksilöitä. Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, ettei hakemuksen mukaiselle toiminnalle, jolla lajien suojelun kannalta tärkeää tietoa saadaan kerättyä, ole muuta tyydyttävää ratkaisua.

Poikkeus ei haittaa lajin suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai sen saavuttamista sen luontaisella levinneisyysalueella

Tutkimuksessa ensisijaisesti rengastettavia lajeja ovat viiksisiiippa (*Myotis mystacinus*), isoviiksisiiippa (*Myotis brandtii*) ja vesisiiippa (*Myotis daubentonii*). Vuoden 2019 uhanalaisuusluokituksessa lajit on luokiteltu elinvoimaisiksi (LC).

Lepakoiden pyydystäminen toteutetaan verkoilla tai harppupyydyksillä. Lisäksi lepakoita tarkkaillaan kameroilla. Toiminnassa noudatetaan lepakoiden pyydystystä ja merkintää koskevia ohjeita (Ohjeistus lepakoiden kiinniottamiseen, rengastukseen ja muuhun merkintään, uudistettu versio 2022, EUROBATS-sopimus, Resoluutio 4.6). Pyydystetyt lepakot vapautetaan välittömästi merkinnän jälkeen.

Rengastus tehdään lajiasiantuntijoiden toimesta ja vaarantamatta yksilöiden tai populaatioiden säilymistä alueella. Pohjois-Savon ELY-keskuksen näkemyksen mukaan toimenpiteillä ei ole vaikutusta lajien suotuisan suojelutason saavuttamiselle tai säilyttämiselle. Rengastuksessa tapahtuva yksilöiden pyydystäminen ei hakemuksen ja lupaehtojen mukaisesti toteutettuna vaikuta lajien paikallispopulaatioon, eikä hakemuksen mukaisesta rengastuksesta arvioida olevan haittaa lajien suotuisan suojelutason saavuttamisella tai säilyttämiseen paikallisella, maakunnallisella tai valtakunnallisella tasolla.

Poikkeamisen perusteena on eliölajien tutkimustarkoitus

Poikkeuslupa myönnetään tutkimustarkoitukseen, jonka tavoitteena on kartoittaa hakemuksessa mainittujen lajien esiintymistä ja ekologiaa sekä saada uutta ja systemaattista referenssiaineistoa kaikuluotausäänien erottamiseksi toisistaan.

4.6.2024

Rengastuksessa käytetään Luonnontieteellisen keskusmuseon tuottamia merkkejä. Rengastuksista raportoidaan Luonnontieteellisen keskusmuseon Rengastustoimistoon.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 69 §, 70 §, 83 §, 87 §, 89 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §
Euroopan neuvoston luontodirektiivi (92/43/ETY) artikla 16, liite IV (a)
Valtioneuvoston asetus luonnonsuojelusta (1066/2023) 6 §, 9 §, liite 7
Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024 (1215/2023)

PÄÄTÖKSEN VOIMAANTULO

Pohjois-Savon ELY-keskus on päättänyt lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla, että päätös on täytäntöönpantavissa lainvoimaa vailla olevana. Rengastustyö on perusteltua päästä tarvittaessa aloittamaan ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen, tutkimuksellisen intressin ja yhteiskunnallisen merkittävyyden vuoksi lykätä.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

ALLEKIRJOITUKSET

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt luonnonsuojelun ylitarkastaja Nelma Aunio ja ratkaissut ympäristöylitarkastaja Antti Lammi.

JAKELU JA SUORITEMAKSUT

Päätös hakijalle sähköisesti.
Luonnonsuojelua edistäviin tutkimuksiin myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)
Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry (sähköisesti)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on julkaistava luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla tekemänsä päätökset internetsivuillaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää sijaintitietoja.

Tämä asiakirja POSELY/1566/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
POSELY/1566/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Lammi Antti 04.06.2024 08:59

Esittelijä Aunio Nelma 04.06.2024 08:56

Liite Pohjois-Savon ELY-keskuksen tekemään päätökseen

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja oikeudenkäyntimaksu

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla. Kirjallisesti tehtävä valitus on osoitettava Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu **270 euroa**, ellei valittaja tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 7–9 §:n nojalla vapaudu maksuvelvollisuudesta.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Kun kyse on saantitodistusta vastaan toimitetusta päätöksestä, tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin päätös on lähetetty postitse tavallisella kirjeellä, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välitettäväksi. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Omalla vastuulla valituskirjelmä liitteineen voi myös lähettää postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmä ja sen liitteet

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot

käyntiosoite	Minna Canthin katu 64, 70101 Kuopio
postiosoite	PL 1744, 70101 Kuopio
faksi	029 564 2501
sähköpostiosoite	ita-suomi.hao@oikeus.fi
puhelinvaihe	029 56 42501
aukioloaika	klo 8 - 16.15